

Nr 183.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd å allmänna indragningsstaten åt vissa änkor efter arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori; given Stockholms slott den 11 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

C. G. Hammarskjöld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern von Sydow, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Hammarskjöld anförde härefter:

Med anledning av inom riksdagen väckta motioner beviljade 1919 och 1920 års riksdagar (riksdagens skrivelser nr 10 A/1919, punkt 50, och 342/1920) understöd å allmänna indragningsstaten till belopp av

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 155 häft. (Nr 183—185.) 596 21 1

300 kronor för år åt vissa änkor efter arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 13 december 1920 har nu *styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori* hemställt, att artilleridepartementet måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning om avlåtande av proposition till riksdagen rörande understöd åt nedannämnda änkor efter pensionerade eller i tjänsten avlidna arbetare vid gevärsfaktoriets, nämligen förmannen Jean Fredrik Lönnqvists änka Maja Lisa Lönnqvist, stockmakaren Per Adolf Johanssons änka Hulda Fredrika Johansson, brandvakten Carl Erik Carlssons änka Carolina Vilhelmina Carlsson, faktoriarbetaren Karl Axel Jarls änka Elfrida Axelina Jarl, faktoriarbetaren Karl Gustaf Stolts änka Anna Stolt, faktoriarbetaren Alfred Teodor Petterssons änka Augusta Maria Amalia Pettersson och faktoriarbetaren Karl Johan Törngrens änka Emma Lovisa Törngren, att utgå, för änkan Jarl på grund av särskilt ömmande omständigheter från och med den 1 april 1920 och för de övriga från och med den 1 januari 1921.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Maja Lisa Lönnqvist är född den 23 november 1857, att mannen, efter att hava varit anställd vid gevärsfaktoriets i över 16 år, under arbete vid faktoriets drabbats av slaganfall och avlidit den 24 augusti 1901 vid 51 års ålder, samt att änkan Lönnqvist är medellös och numera till följd av nedsatta kroppskrafter är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att Hulda Fredrika Johansson är född den 27 december 1864, att framställning om pensionering för mannen, som anställdes vid gevärsfaktoriets den 18 oktober 1898, gjorts till 1920 års riksdag, men att framställningen därom ej påkallat någon åtgärd, enär mannen avlidit den 8 mars 1920, innan ärendet prövats av riksdagen (riksdagens skrivelse nr 299, punkt 17), samt att änkan Johansson är medellös och har nedsatt arbetsförmåga;

att Carolina Vilhelmina Carlsson är född den 26 april 1861, att framställning om pension för mannen, som anställdes vid gevärsfaktoriets år 1890, gjorts till 1920 års riksdag, men att framställningen därom ej påkallat någon åtgärd, då han avlidit den 16 mars 1920, innan riksdagen hunnit behandla ärendet, (riksdagens skrivelse nr 299, punkt 11) samt att änkan Carlsson är mindre bemedlad och till följd av njurlidande oförmögen att genom arbete försörja sig;

att Elfrida Axelina Jarl är född den 18 februari 1877, att mannen, som anställdts vid gevärsfaktoriets den 12 april 1898, avlidit den 25 mars 1920 i en ålder av 46 år, efterlämnande änkan och 10 barn, av vilka 7 äro under femton år, samt att änkan Jarl åtnjuter fattigunderstöd för sig och de minderåriga barnen;

att Anna Stolt är född den 12 september 1859 och änka sedan den 6 september 1920, att mannen, som från den 19 juli 1873 varit soldat vid Södermanlands regemente och anställdts vid gevärsfaktoriets den 12 augusti 1890, erhållit avsked den 26 juli 1919, varefter han, enligt beslut av 1919 års riksdag, (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 46) åtnjuter pension, samt att änkan Stolt är medellös och till följd av ledgångsreumatism och allmän svaghet oförmögen att genom arbete försörja sig;

att Augusta Maria Amalia Pettersson är född den 3 augusti 1869 och änka sedan den 16 september 1920, att mannen anställdts vid gevärsfaktoriets den 4 april 1899 och varit i faktoriets tjänst till sin död, samt att änkan Pettersson, vilkens lott i boet uppginge till omkring 3,500 kronor, på grund av allmän svaghet är urståndsatt att med arbete försörja sig; samt

att Emma Lovisa Törngren är född den 4 september 1864, att mannen, som anställdts vid faktoriets den 12 juli 1897 efter att förut under 10 års tid varit soldat vid Södermanlands regemente, avlidit i faktoriets tjänst den 11 juli 1906, samt att änkan Törngren, som hittills kunnat försörja sig genom tillfälligt arbete, numera till följd av njursjukdom och nedsatta kroppskrafter är ur stånd härtill.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse den 10 februari 1921 anført, att departementet ansåge det billigt, att ifrågavarande änkor bereddes årligt understöd till sitt livsuppehälle under deras återstående livstid, ävensom att, med hänsyn till storleken av de understöd, riksdagen under åren 1919 och 1920 beviljat änkor efter arbetare vid gevärsfaktoriets, departementet ville såsom understöd till en var av dem föreslå ett belopp av 300 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja en var av ovannämnda änkor ett årligt understöd av 300 kronor, att utgå, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, till änkan Jarl från och med den 1 april 1920 och till de övriga från och med den 1 januari 1921.

Statskontoret har i utlåtande den 21 februari 1921 tillstyrkt artilleri-departementets hemställan.

Departements-
chefen.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit och då jag biträder myndigheternas förslag, får jag hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att envar av nedannämnda änkor efter arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori, nämligen Elfrida Axelina Jarl samt Maja Lisa Lönnqvist, Hulda Fredrika Johansson, Carolina Vilhelmina Carlsson, Anna Stolt, Augusta Maria Amalia Pettersson och Emma Lovisa Törngren må — änkan Jarl från och med den 1 april 1920 samt de övriga från och med den 1 januari 1921 — under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz Dahlborn.